

Преамбула

Уставно уређење Републике Српске заснива се на правном континуитету од 9. јануара 1992. године, као дана проглашења Републике Српске и 28. фебруара 1992. године, када је донесен први Устав Републике Српске; на историјском континуитету средњовјековне државности земаља којима су владале династије Немањића, Котроманића и друге; на договореним основним принципима (Женевски принципи од 8. септембра 1995) и наставку договорених принципа (Њујоршки принципи од 26. септембра 1995), као и породичним вриједностима које уживају највиши степен заштите Републике Српске.

Наглашавајући посвећеност поштовању људског достојанства, слободе и једнакости, националној равноправности, демократским институцијама, владавини права, социјалној правди, плуралистичком друштву, гарантовању и заштити људских слобода и права, као и права мањинских група, у складу са међународним стандардима, забрани дискриминације и уважавању правила тржишне економије,

Уважавајући традицију српског и других народа у борби против фашизма и нацизма,

У жељи да обезбиједи мир, толеранцију и опште благостање,

У намјери да допринесе развоју пријатељских односа међу народима и државама,

Изражавајући опредељеност Републике Српске за потпуно поштовање и досљедно примјењивање Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, који Анексом 4 недвосмислено прихвата, потврђује и гарантује уставоправни положај Републике Српске,

Имајући у виду међународне споразуме о људским правима и слободама,

Поштујући Повељу Уједињених нација,

Народна скупштина Републике Српске као уставотворни орган доноси

УСТАВ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Република Српска је суверен, јединствен и недјељив уставоправни субјект, потврђен вољом народа и Општим оквирним споразумом за мир у Босни и Херцеговини, као међународним уговором, те Уставом БиХ.

Члан 2.

Република Српска је суверена на свом копненом подручју потврђеном и Општим оквирним споразумом за мир у Босни и Херцеговини, као и ријекама, језерима и ваздушним простором изнад тих подручја.

Члан 3.

Република Српска је држава српског народа и свих народа и грађана који у њој живе и равноправно и без дискриминације учествују у вршењу власти.

Члан 4.

(1) Република Српска самостално обавља своје уставотворне, законодавне, извршне и судске функције.

(2) Републици Српској припадају све државне функције и надлежности, осим оних које су чланом 3. Устава Босне и Херцеговине изричито предвиђене као надлежности институција Босне и Херцеговине.

Члан 5.

(1) Република Српска суверено одлучује о својим овлашћењима, задржавајући право да својом слободном вољом иступа из споразума (на нивоу БиХ).

(2) Споразум из става 1. овог члана може се потврдити референдумом у Републици Српској.

(3) Споразум о промјени граничне линије између Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине може се потврдити референдумом у Републици Српској.

Члан 6.

(1) Одлуку о потписивању Споразума о измјенама и допунама Устава Босне и Херцеговине доноси Народна скупштина Републике Српске.

(2) Народна скупштина и Влада Републике Српске могу обуставити примјену било којег акта, мјере или активности органа и институција на нивоу БиХ а који немају основ у Уставу Босне и Херцеговине.

(3) Закони који нису у искључивој надлежности Босне и Херцеговине или који нису проистекли из споразума ентитета не производе правно дејство у Републици Српској.

(4) Закони које доноси Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине примјењиваће се на територији Републике Српске након што их потврди Народна скупштина Републике Српске.

Члан 7.

(1) Територија Републике Српске је јединствена, недјељива и неотуђива, у складу са Споразумом о граничној линији између ентитета.

(2) Територија Брчко Дистрикта је у заједничкој својини Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине и тај статус се не може мијењати без њихове сагласности.

Члан 8.

Изабрани или именовани представници Републике Српске у институцијама Босне и Херцеговине дужни су да заступају интересе Републике Српске, у складу са овим уставом и актима Народне скупштине Републике Српске.

Члан 9.

(1) Република Српска има право на самоопредјељење.

(2) Република Српска може успостављати специјалне паралелне везе, удруживати се у сложене државне заједнице федералног или конфедералног уређења са сусједним и другим државама или групом држава.

Члан 10.

Уставно уређење Републике Српске заснива се на:

1) гарантовању и заштити људских права и слобода, у складу са међународним стандардима,

2) обезбјеђивању права српског народа и других народа и грађана,

3) обезбјеђивању националне равноправности;

4) социјалној правди,

5) владавини права,

6) тржишној привреди,

7) вишестраначком политичком систему,

8) парламентарној демократији,

9) слободним изборима,

10) локалној самоуправи,

11) заштити права етничких група и других мањина,

12) војној неутралности.

Члан 11.

- (1) Грађани Републике Српске имају држављанство Републике Српске.
- (2) Грађани Републике Српске могу имати и држављанство Републике Србије, у складу са међудржавним уговором Републике Српске и Републике Србије.
- (3) Грађанин Републике Српске не може бити лишен држављанства.

Члан 12.

- (1) Службени језици у Републици Српској су српски језик, језик бошњачког народа и језик хрватског народа.
- (2) Службена писма су ћирилица и латиница.
- (3) На подручјима гдје живе друге језичке групе у службеној употреби су и њихови језици и писма, на начин одређен законом.

Члан 13.

- (1) Република Српска има заставу, грб и химну.
- (2) Изглед заставе и грба и текст химне уређују се уставним законом.
- (3) Приликом званичних манифестација, након химне Републике Српске, изводи се и свечана пјесма „Боже правде“.

Члан 14.

- (1) Главни град Републике Српске је Бања Лука.
- (2) Пријестоница Републике Српске је Источно Сарајево, са сједиштем у Палама.

II. ЉУДСКА ПРАВА И СЛОБОДЕ

Члан 15.

Грађани Републике Српске су равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки су пред законом и уживају, без дискриминације, исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство.

Члан 16.

Живот човјека је неприкосновен.

Члан 17.

- (1) Слобода и лична безбједност човјека су неповредиви.

(2) Никоме се не може одузети или ограничити слобода, осим у случајевима и по поступку који су утврђени законом.

Члан 18.

Нико се не смије држати у ропству или ропском положају.

Члан 19.

Људско достојанство, тјелесни и духовни интегритет су неповредиви.

Члан 20.

(1) Нико не смије бити подвргнут мучењу, свирепом, нехуманом или понижавајућем поступању или кажњавању.

(2) Забрањено је и кажњиво свако изнуђивање признања и изјава.

(3) Забрањено је на било ком лицу, без његовог пристанка, вршити медицинске и друге научне огледе.

Члан 21.

(1) Незаконито лишавање слободе је кажњиво.

(2) Лишавање слободе може трајати само док постоје законски услови за то.

(3) Лице за које постоји основана сумња да је извршило кривично дјело може бити притворено и задржано у притвору само кад је то неопходно ради вођења кривичног поступка или ради безбједности људи.

(4) Притвор се одређује одлуком суда, а само изузетно, под условима одређеним законом, одлуком другог законом овлашћеног органа – најдуже до три дана.

(5) Лицу које је притворено мора се уручити писмено образложено рјешење у часу притварања. Против овог рјешења притворено лице има право жалбе.

Члан 22.

(1) Свако има право на једнаку заштиту својих права у поступку пред судом и другим државним органом и организацијом.

(2) Свакоме је загарантовано право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се рјешава о његовом праву или на закону заснованом интересу.

Члан 23.

(1) Свако има право на накнаду штете коју му незаконитим или неправилним радом нанесе службено лице или државни орган, односно организација која врши јавна овлашћења.

(2) Лице које је неоправдано осуђено или незаконито и без основа лишено слободе има право на рехабилитацију, накнаду штете, јавно извињење и друга законом утврђена права.

Члан 24.

- (1) Лицу оптуженом за кривично дјело гарантује се праведно суђење.
- (2) Оптужено лице мора бити у најкраћем законском року обавијештено о разлозима оптужбе.
- (3) Оптуженом лицу не може се судити у његовој одсутности.
- (4) Оптуженом који није доступан суду може се судити у одсутности само у законом одређеним случајевима.

Члан 25.

- (1) Загарантовано је право на одбрану.
- (2) Гарантује се право на слободан избор браниоца и несметано општење са њим.
- (3) Бранилац не може бити позван на одговорност за радње предузете у поступку одбране.

Члан 26.

- (1) Нико не може бити кажњен за дјело које, прије него што је учињено, није било законом предвиђено као кажњиво дјело, нити му се може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена.
- (2) Свако ко је оптужен за кривично дјело сматраће се невиним све док се његова кривица не утврди на основу закона.

Члан 27.

- (1) Грађани се могу слободно кретати, настањивати и боравити на територији Републике Српске, слободно напуштати ту територију и на њу се слободно враћати. Законом се могу увести ограничења кретања само ако је то неопходно ради вођења кривичног поступка или ради заштите безбједности и здравља људи.
- (2) Никаква ограничења из политичких разлога не могу бити установљена.

Члан 28.

- (1) Слобода и тајност дописивања и других облика општења су неповредиви.
- (2) Законом се може прописати да се само на основу одлуке суда може одступити од начела неповредивости слободе и тајности дописивања и других облика општења ако је то неопходно ради спровођења кривичног поступка или ради безбједности Републике Српске.

Члан 29.

(1) Загарантована је заштита тајности података о личности. Прикупљање, обрада и сврха коришћења личних података уређују се законом.

(2) Забрањено је коришћење података о личности које је супротно утврђеној сврси њиховог прикупљања.

(3) Грађани имају право да траже и добијају све податке о себи, садржане у актима државних органа и у другим службеним евиденцијама.

Члан 30.

(1) Стан је неповредив.

(2) Законом се може прописати да службено лице на основу налога суда може ући у стан или друге просторије против воље њиховог држаоца и извршити претрес. Претрес се врши у присуству два свједока.

(3) Службено лице може, под условима утврђеним законом, ући у туђи стан или друге просторије и без одлуке суда извршити претрес ако је то неопходно ради хватања учиниоца кривичног дјела или ради спасавања људи и имовине.

Члан 31.

(1) Загарантована је слобода мисли и опредјељења, савјести и увјерења, као и јавног изражавања мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мијешања јавне власти.

(2) Остваривање ових слобода може се подвргнути условима и ограничењима прописаним законом неопходним у демократском друштву у интересу безбједности Републике Српске, територијалног интегритета или јавне безбједности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања обавјештења добијених у повјерењу или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.

Члан 32.

(1) Загарантована је слобода штампе и других средстава јавног информисања.

(2) Слободно је оснивање новинских и издавачких предузећа, издавање новина и јавно информисање другим средствима у складу са законом.

(3) Цензура штампе и других видова јавног информисања је забрањена.

(4) Средства јавног информисања дужна су да благовремено, истинито и објективно обавјештавају јавност.

(5) Забрањено је путем штампе и других средстава јавног информисања износити неистине које за последицу могу имати повреду части и угледа другог.

(6) Гарантује се право на исправку неистинитог обавјештавања којим се повређује нечије право или на закону засновани интерес, као и право на накнаду штете настале по том основу.

Члан 33.

- (1) Научно, културно и умјетничко стварање је слободно.
- (2) Загарантована је заштита моралних и имовинских права по основу научног, културног, умјетничког и другог интелектуалног стваралаштва.

Члан 34.

- (1) Гарантује се слобода вјероисповијести.
- (2) Вјерске заједнице су једнаке пред законом, слободне у вршењу вјерских послова и вјерских обреда, могу оснивати вјерске школе и изводити вјерску наставу у свим школама свих степена образовања, бавити се привредним и другим дјелатностима, примати поклоне, стварати задужбине и њима управљати, у складу са законом.
- (3) Српска православна црква је црква српског народа и других народа православне вјере и има заштиту Републике Српске.

Члан 35.

- (1) Држављанин Републике Српске који је навршио 18 година живота има право да бира и да буде биран.
- (2) Бирачко право је опште и једнако, избори су непосредни, а гласање тајно.
- (3) Бирачко право се стиче након претходног пребивалишта у одређеном мјесту у трајању које се утврђује законом.

Члан 36.

- (1) Свако има право на слободу мирног окупљања, јавни протест и слободу удруживања.
- (2) За остваривање ових права неће се постављати ограничења, осим оних која су прописана законом и ако је то неопходна мјера у демократском друштву у интересу заштите безбједности Републике Српске, људи и имовине, заштите здравља или морала, или заштите права и слобода других. Овим се не спречава законито ограничавање остваривања тих права припадницима оружаних снага, полиције или државне управе.

Члан 37.

- (1) Загарантована је слобода политичког организовања и дјеловања, у складу са законом.
- (2) Забрањено је политичко организовање и дјеловање усмјерено на угрожавање демократије, нарушавање интегритета Републике Српске, кршење Уставом загарантованих права и слобода и распиривање националне, расне или вјерске мржње и нетрпељивости.
- (3) Дјеловање организација и појединаца који се финансирају из иностранства дозвољено је само под условима утврђеним законом.

Члан 38.

(1) Грађани имају право да јавно износе мишљење о раду државних и других органа и организација, да им подносе представке, петиције и приједлоге и да на њих добију одговор.

(2) Нико не може бити позван на одговорност нити трпјети друге штетне последице због јавно израженог мишљења о раду државних органа или ставова изнесених у представци, петицији и приједлогу, осим ако је тиме учинио кривично дјело.

Члан 39.

Грађани имају право да учествују у обављању јавних послова и да под једнаким условима буду примљени у јавну службу.

Члан 40.

(1) Грађанину се гарантује слобода изражавања националне припадности и културе и право употребе свог језика и писма.

(2) Нико није дужан да се изјашњава о својој националној припадности.

Члан 41.

(1) Човјек има право на здраву животну средину.

(2) Свако је, у складу са законом, дужан да, у оквиру својих могућности, штити и унапређује животну средину.

Члан 42.

(1) Породица, мајка и дијете имају посебну заштиту.

(2) Права дјетета и заштита дјетета уређују се законом.

(3) Брак је заједница живота мушкарца и жене и односи у браку и породици уређују се законом.

(4) Право је човјека да слободно одлучује о рађању дјете.

(5) Родитељи имају право и дужност да се старају о подизању и васпитавању своје дјете.

(6) Дјете су дужна да се старају о својим родитељима којима је потребна помоћ.

(7) Дјете рођена ван брака имају једнака права и дужности као и дјете рођена у браку.

(8) Малољетници о којима се родитељи не старају, као и лица која нису у могућности да се сама старају о себи и заштити својих права и интереса, имају посебну заштиту.

Члан 43.

(1) Свако има право на заштиту здравља.

(2) Загарантовано је право на здравствену заштиту, у складу са законом.

(3) Дјете, труднице и стара лица имају право на здравствену заштиту из јавних прихода, а друга лица под условима утврђеним законом.

Члан 44.

- (1) Свако има право на школовање под једнаким условима.
- (2) Основно школовање је обавезно и бесплатно.
- (3) Свакоме је под једнаким условима доступно средњошколско и високошколско образовање.
- (4) Грађани могу оснивати приватне школе, у складу са законом.

Члан 45.

- (1) Свако има право на рад и слободу рада.
- (2) Принудни рад је забрањен.
- (3) Свако је слободан у избору занимања и запослења и под једнаким условима му је доступно радно мјесто и функција.
- (4) Запосленима може престати радни однос противно њиховој вољи на начин и под условима који су утврђени законом и колективним уговором.
- (5) Свако по основу рада има право на зараду, у складу са законом и колективним уговором.

Члан 46.

- (1) Запослени имају право на ограничено радно вријеме, дневни и седмични одмор, те плаћени годишњи одмор и одсуства, у складу са законом и колективним уговором.
- (2) Запослени имају право на заштиту на раду, у складу са законом.
- (3) Омладина, жене и инвалиди имају посебну заштиту.

Члан 47.

Загарантована је слобода синдикалног организовања и дјеловања.

Члан 48.

Запослени имају право на штрајк, под условима утврђеним законом.

Члан 49.

- (1) Право запослених и чланова њихових породица на социјалну сигурност и социјално осигурање уређује се законом и колективним уговором.
- (2) Гарантује се, под условима утврђеним законом, право на материјално обезбјеђење за вријеме привремене незапослености.
- (3) Грађанима који су дјелимично способни за рад обезбјеђују се оспособљавање за одговарајући посао и услови за њихово запошљавање, у складу са законом.
- (4) Република Српска обезбјеђује помоћ и социјалну сигурност грађанима који су неспособни за рад и немају средства за издржавање.

Члан 50.

Странци имају људска права и слободе утврђене Уставом и друга права утврђена законом и међународним уговорима.

Члан 51.

- (1) Свако је дужан да се придржава Устава и закона.
- (2) Свако је дужан да савјесно и одговорно врши јавну функцију која му је повјерена.

Члан 52.

Свако је дужан да другом пружи помоћ у невољи и да учествује у отклањању опште опасности.

Члан 53.

- (1) Права и слободе загарантоване овим уставом не могу се одузети ни ограничити.
- (2) Обезбјеђује се судска заштита слобода и права загарантованих овим уставом.
- (3) Ко се огријешо о људска права и основне слободе загарантоване овим уставом, лично је одговоран за то и не може се правдати ничијим наређењем.

Члан 54.

(1) Слободе и права се остварују, а дужности испуњавају непосредно на основу Устава, осим када је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих од њих уређују законом.

(2) Законом се може прописати начин остваривања појединих права и слобода само када је то неопходно за њихово остваривање.

(3) У случају различитости у одредбама о правима и слободама између Устава Републике Српске и Устава Босне и Херцеговине, примјењују се оне одредбе које су за појединца повољније.

(4) Одредбе Устава о правима и слободама грађана третирају се као одредбе о људским правима и основним слободама и односе се на све, а не само на грађане.

(5) Одредбе Устава о правима и слободама оствариваће се у складу са одговарајућим одредбама Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода.

III. ЕКОНОМСКО И СОЦИЈАЛНО УРЕЂЕЊЕ

Члан 55.

Економско и социјално уређење Републике Српске заснива се на гарантовању права својине и слободном привређивању, самосталности привредних субјеката у стицању и расподјели добити и слободном кретању лица, робе, услуга, рада и капитала у Републици Српској као јединственом привредном простору.

Члан 56.

Република Српска мјерама економске и социјалне политике подстиче равномјеран економски развој и повећање социјалног благостања грађана.

Члан 57.

(1) Слободно предузетништво може се законом ограничити ради заштите интереса Републике Српске, човјекове околине, здравља и безбједности људи.

(2) Забрањени су монополи.

Члан 58.

(1) Гарантује се право својине.

(2) Свако физичко и правно лице може бити носилац права својине и других стварних права.

Члан 59.

(1) Република Српска самостално и без ограничења управља и располаже имовином, која се не може отуђити, осим у случају прописаним законом.

(2) Природна богатства, добра за која је законом одређено да су од општег интереса и имовина коју користе органи Републике Српске су имовина Републике Српске. У имовини Републике Српске могу бити и друге ствари и права, у складу са законом.

(3) Добра од општег интереса уживају посебну заштиту.

(4) Јавна добра су ствари које су по закону намијењене да служе свима под једнаким условима.

(5) Коришћење и управљање општим и јавним добрима уређује се законом.

Члан 60.

(1) Физичка и правна лица могу стећи права на одређеним добрима у општој употреби, под условима и на начин прописан законом.

(2) Природна богатства Републике Српске користе се под условима и на начин прописан законом.

(3) Имовина јединица локалне самоуправе, начин њеног коришћења и располагања, уређују се законом.

Члан 61.

Република Српска обезбјеђује заштиту потрошача.

Члан 62.

Сви облици својине имају једнаку правну заштиту.

Члан 63.

Гарантује се право наслеђивања, у складу са законом.

Члан 64.

(1) Законом се може ограничити или одузети право својине, уз правичну накнаду.

(2) Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу, уз правичну накнаду и под условима предвиђеним законом.

(3) За вријеме ратног стања, непосредне ратне опасности или ванредног стања законом се може ограничити располагање или утврдити посебан начин коришћења дијела средстава правних и физичких лица.

Члан 65.

(1) Страна лица могу стицати право својине и права на основу улагања капитала, у складу са законом.

(2) Својинска и друга права страног улагача стечена на основу уложеног капитала не могу се ограничити или одузети законом или другим прописом.

(3) Гарантује се право страном лицу да обавља привредну или другу дјелатност и права по основу пословања, под условима који се не могу мијењати на његову штету.

(4) Страном улагачу гарантује се слободно изношење добити и уложеног капитала из Републике Српске, осим у случајевима предвиђеним законом.

(5) Законом се може, изузетно, када то захтијева општи друштвени интерес, утврдити у којим дјелатностима, односно подручјима, страно лице не може основати властити привредни субјект.

Члан 66.

(1) Својинска права и обавезе над средствима на којима су носиоци права својине субјекти јавноправног карактера, као и услови под којима се та средства могу преносити на друге субјекте уређују се законом.

(2) Средства из става 1. овог члана могу се отуђивати, по правилу, само по тржишним критеријумима.

Члан 67.

(1) Употреба и искоришћавање ствари од посебног културног, научног, умјетничког или историјског значаја или од значаја за заштиту природе и човјекове околине могу се на основу закона ограничити, уз пуну накнаду власнику.

(2) Законом се уређује заштита, коришћење, унапређивање и управљање добрима од општег интереса, као и плаћање накнаде за коришћење добара од општег интереса и градског грађевинског земљишта.

Члан 68.

(1) Физичка и правна лица остварују својинска права на непокретности према њиховој природи и намјени, у складу са законом.

(2) Гарантује се својина на пољопривредно земљиште, а на шуме и шумско земљиште у законом утврђеним границама.

Члан 69.

(1) Република Српска гарантује минимум социјалне сигурности грађана и обезбјеђује функционисање јавних служби, у складу са законом.

(2) Финансирање јавних служби врши се преко фондова и буџета, у складу са законом.

Члан 70.

(1) Република Српска и јединице локалне самоуправе буџетом утврђују јавне приходе и јавне расходе.

(2) Средства буџета су порези, таксе и други законом утврђени приходи.

Члан 71.

Обавеза плаћања пореза и других дажбина је општа и утврђује се према економској снази обвезника.

Члан 72.

Република Српска штити и подстиче:

1) рационално коришћење природних богатстава ради заштите и побољшања квалитета живота и заштите и обнове средине у општем интересу,

2) очување и обогаћивање историјског, културног и умјетничког блага,

3) научноистраживачки рад,

4) штедњу у свим њеним облицима, а посебно штедњу која је усмјерена на привредне активности,

5) задруге и задругарство,

6) занатство,

7) физичку културу и спорт.

Члан 73.

(1) Запослени могу имати право учешћа у управљању привредним субјектом.

(2) У управљању фондовима и добрима јавноправног карактера законом се обезбјеђује утицај грађана.

IV. ПРАВА И ДУЖНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Члан 74.

- (1) Права и дужности Републике Српске врше Уставом одређени републички органи.
- (2) Људска права и слободе, једнакост пред законом, самосталност и једнак положај привредних субјеката и других организација, уставни положај и права јединица локалне самоуправе основа су и мјера овлашћења и одговорности републичких органа.

Члан 75.

- (1) Републички органи, у оквиру Уставом утврђених права и дужности Републике Српске, утврђују политику, доносе и извршавају законе, друге прописе и опште акте, врше заштиту уставности и законитости.
- (2) Органима и организацијама у јединицима локалне самоуправе може се повјерити извршавање закона и осталих прописа и општих аката из оквира права и дужности Републике Српске.
- (3) Законом се уређује одговорност за извршавање закона, других прописа и општих аката.

Члан 76.

Република Српска уређује и обезбјеђује:

- 1) суверенитет, интегритет, уставни поредак и територијалну цјеловитост Републике Српске,
- 2) одбрану и безбједност,
- 3) мјере из своје надлежности за случај ратног стања и ванредног стања које прогласе надлежне институције Републике Српске,
- 4) мјере за случај ванредног стања које прогласе надлежни органи Републике Српске,
- 5) уставност и законитост,
- 6) остваривање и заштиту људских права и слобода,
- 7) својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, правни положај привредних и других организација, њихових удружења и комора, економске односе са иностранством који нису пренесени на институције Босне и Херцеговине, тржиште и планирање,
- 8) банкарски и порески систем,
- 9) основне циљеве и правце привредног, научног, технолошког, демографског и социјалног развоја, развоја пољопривреде и села, коришћење простора, политику и мјере за усмјеравање развоја и робне резерве,
- 10) контролу законитости располагања средствима правних лица и прикупљање статистичких и других података од општег интереса,
- 11) организацију, надлежности и рад државних органа,
- 12) систем јавних служби,
- 13) радне односе, заштиту на раду, запошљавање, социјално осигурање и друге облике социјалне заштите, здравство, борачку и инвалидску заштиту, бригу о дјечи и омладини, образовање, културу и заштиту културних добара, физичку културу,

- 14) заштиту животне средине,
- 15) систем јавног информисања,
- 16) међународну сарадњу,
- 17) финансирање остваривања права и дужности Републике Српске,
- 18) друге односе од интереса за Републику Српску, у складу са Уставом.

Члан 77.

Република Српска изборним законом уређује избор и именовање посланика Народне скупштине Републике Српске, предсједника Републике Српске, делегата Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из Републике Српске, одборника скупштине града, одборника скупштине општине, избор и опозив градоначелника и начелника општине, избор чланова савјета мјесне заједнице, именовање органа за спровођење избора, заштиту изборног права, правила понашања у изборној кампањи, финансирање изборне кампање, као и друга питања од значаја за спровођење избора.

V. ОРГАНИЗАЦИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Члан 78.

- (1) Уставотворну и законодавну власт у Републици Српској остварује Народна скупштина.
- (2) Републику Српску представља и њено државно јединство изражава предсједник Републике Српске.
- (3) Извршну власт врши Влада Републике Српске.
- (4) Судска власт припада судовима.
- (5) Заштиту уставности и законитости обезбјеђује Уставни суд Републике Српске.

1. Народна скупштина Републике Српске

Члан 79.

Народна скупштина:

- 1) доноси Устав и одлучује о промјени Устава,
- 2) доноси законе, друге прописе и опште акте,
- 3) доноси план развоја, просторни план, буџет и завршни рачун,
- 4) утврђује територијалну организацију Републике Српске,
- 5) расписује републички референдум и референдум о статусу Републике Српске,
- 6) расписује републички јавни зајам и одлучује о задужењу Републике Српске,
- 7) расписује изборе за народне посланике и предсједника Републике Српске,
- 8) бира судије Уставног суда Босне и Херцеговине из Републике Српске,
- 9) бира и разрјешава дужности предсједника и судије Уставног суда Републике Српске,

- 10) бира, именује и разрјешава функционере, у складу са Уставом и законом,
- 11) врши контролу рада Владе и других органа који су јој одговорни, у складу са Уставом и законом,
- 12) утврђује ставове и даје сагласност на акте заједничких институција Босне и Херцеговине који се тичу остваривања права и обавеза Републике Српске,
- 13) даје амнестију,
- 14) бира делегате из Републике Српске у Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине,
- 15) ратификује споразуме које Република Српска закључи са државама и међународним организацијама,
- 16) ратификује споразуме о специјалним паралелним везама које Република Српска закључи са сусједним државама, споразуме о удруживању у сложене државне заједнице федералног или конфедералног уређења,
- 17) проглашава ванредно стање за Републику Српску или дио Републике Српске у случају угрожавања безбједности, усљед елементарних непогода, природних катастрофа, епидемија, повреда људских права и слобода и нормалног функционисања уставних органа Републике Српске.

Члан 80.

- (1) Народна скупштина има 83 народна посланика.
- (2) Изборним законом се утврђују изборне јединице и систем подјеле мандата којима се обезбјеђује да сви градови и општине буду на одговарајући начин заступљени у Народној скупштини.
- (3) Народни посланици се бирају непосредно и тајним гласањем.
- (4) Избор и престанак мандата народних посланика и формирање изборних јединица уређују се законом.

Члан 81.

- (1) Народни посланици се бирају на период од четири године.
- (2) На приједлог најмање 30 народних посланика, Народна скупштина може, двотрећинском већином гласова од укупног броја посланика, скратити свој мандат.
- (3) За вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности мандат Народне скупштине се продужава док то стање траје.
- (4) Народна скупштина не може скратити свој мандат за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности.
- (5) У случају да Народна скупштина скрати свој мандат или буде распуштена, избори за нови сазив Народне скупштине морају се одржати у року од 60 дана од дана доношења одлуке о скраћивању мандата.
- (6) Скраћивањем мандата Народне скупштине престаје и мандат Владе.
- (7) Предсједник Републике Српске може, након што саслуша мишљење предсједника Владе и предсједника Народне скупштине, одлучити да Народна скупштина буде распуштена.

Члан 82.

- (1) Народни посланик ужива имунитет.
- (2) Посланици у Народној скупштини неће бити кривично или грађански одговорни за било који поступак извршен у оквиру њихових дужности у Народној скупштини.
- (3) Народни посланик који се позвао на имунитет не може бити притворен, нити се против њега може водити кривични или други поступак у коме се може изрећи казна затвора, без одобрења Народне скупштине.
- (4) Народни посланик који је затечен у извршењу кривичног дјела за које је прописана казна затвора у трајању дужем од пет година може бити притворен без одобрења Народне скупштине.
- (5) У кривичном или другом поступку у коме је успостављен имунитет не теку рокови прописани за тај поступак.
- (6) Непозивање народног посланика на имунитет не искључује право Народне скупштине да успостави имунитет.

Члан 83.

- (1) Народна скупштина ради у сталном засједању.
- (2) Сједнице Народне скупштине сазива и њима предсједава предсједник Народне скупштине.
- (3) Предсједник је дужан сазвати сједницу на захтјев једне трећине народних посланика, предсједника Републике Српске и Владе.

Члан 84.

Народна скупштина одлучује већином гласова свих народних посланика, ако Уставом није предвиђена посебна већина.

Члан 85.

Право предлагања закона, других прописа и општих аката имају предсједник Републике Српске, Влада, сваки народни посланик или најмање 3.000 бирача.

Члан 86.

Народна скупштина може одлучити да о појединим питањима из своје надлежности одговарајући правни или други акт донесе након изјашњавања грађана на референдуму.

Члан 87.

Народна скупштина уређује свој рад и организацију и начин остваривања права и дужности посланика.

Члан 88.

Народна скупштина има предсједника и два до четири потпредсједника, које бира на период од четири године.

2. Предсједник Републике Српске

Члан 89.

(1) Предсједник Републике Српске:

- 1) представља Републику Српску и изражава њено државно јединство,
  - 2) предлаже Народној скупштини кандидата за предсједника Владе,
  - 3) предлаже Народној скупштини кандидате за предсједника и судије Уставног суда Републике Српске на приједлог Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске,
  - 4) указом проглашава законе у року од седам дана од дана њиховог усвајања у Народној скупштини; у том року предсједник Републике Српске може захтијевати од Народне скупштине да поново одлучује о закону; предсједник Републике Српске је дужан да прогласи закон који је поново усвојен у Народној скупштини,
  - 5) даје помиловања,
  - 6) додјељује одликовања и признања утврђена законом,
  - 7) обавља, у складу са Уставом и Уставом Босне и Херцеговине и законом, послове из области безбједности и односа Републике Српске са другим државама и међународним организацијама,
  - 8) указом, на приједлог Владе, поставља и опозива шефове представништава Републике Српске у иностранству и предлаже амбасадоре и друге међународне представнике Босне и Херцеговине из Републике Српске,
  - 9) формира савјетодавна тијела и стручне службе за обављање послова из своје надлежности,
  - 10) обавља и друге послове, у складу са Уставом.
- (2) Предсједник Републике Српске, у складу са законом, командује војском и поставља, унапређује и разрјешава официре Војске Републике Српске.

Члан 90.

(1) У случају опасности која угрожава опстанак Републике Српске или грађана, Народна скупштина проглашава ванредно стање.

(2) Када Народна скупштина не може да се састане, на приједлог Владе или по сопственој иницијативи и након што саслуша мишљење предсједника Народне скупштине, предсједник Републике Српске доноси уредбе са законском снагом и именује и разрјешава функционере које бира, односно именује и разрјешава Народна скупштина.

(3) Предсједник Републике Српске доноси уредбе са законском снагом и именује и разрјешава функционере које бира, односно именује и разрјешава Народна скупштина и у случају да институције Босне и Херцеговине прогласе ратно стање.

(4) Ове уредбе и одлуке о именовању и разрјешењу предсједник Републике Српске подноси на потврду Народној скупштини чим она буде у могућности да се састане.

Члан 91.

Ако Народна скупштина не може да се састане за вријеме ванредног стања или ратног стања, актима Народне скупштине, односно актима председника Републике Српске, могу се, изузетно, док то стање траје, обуставити поједине одредбе Устава које се односе на доношење закона, других прописа и општих аката и предузимања мјера републичких органа и на поједине људске слободе и права, осим слобода и права из овог устава, мијењати организација и овлашћења извршних, управних и правосудних органа као и персонални састав извршних и управних органа, као и територијална организација у Републици Српској.

Члан 92.

Председник Републике Српске може тражити од Владе да изложи ставове према појединим питањима од значаја за Републику Српску, сазвати сједницу Владе и ставити на дневни ред питање из њене надлежности.

Члан 93.

(1) Председника Републике Српске бирају грађани непосредним и тајним гласањем на период од пет година.

(2) Исто лице може бити бирано за председника Републике Српске највише два пута узастопно.

(3) Председник Републике Српске директно се бира са листе кандидата за председника Републике Српске, тако што је за председника изабран кандидат који оствари највећи број гласова.

Члан 94.

Председник Републике Српске приликом ступања на дужност полаже заклетву пред Народном скупштином.

Члан 95.

У случају непосредне ратне опасности или ратног стања, мандат председника Републике Српске продужава се док такво стање траје, односно док се не створе услови за избор председника Републике Српске.

Члан 96.

Председнику Републике Српске престаје мандат прије истека времена на које је биран у случају оставке или опозива.

Члан 97.

- (1) Предсједник Републике Српске ужива имунитет као народни посланици.
- (2) Предсједник Републике Српске неће бити кривично или грађански одговоран за било који поступак извршен у оквиру своје дужности.

Члан 98.

Када је предсједник Републике Српске спријечен да обавља дужност или му мандат престане прије истека времена на које је биран, замјењује га предсједник Народне скупштине, али не дуже од три мјесеца.

Члан 99.

Предсједник Републике Српске је одговоран грађанима и они га могу опозвати истим поступком по коме су га и изабрали.

Члан 100.

Поступак предлагања, избора и опозива предсједника Републике Српске уређује се законом.

Члан 101.

- (1) Савјетодавно тијело највиших уставних институција Републике Српске је Сенат.
- (2) Сенат разматра питања од посебног значаја за политички, национални, економски и културни развој Републике Српске и највишим уставним институцијама даје мишљење о питањима из њихове надлежности.
- (3) Сенат има до 55 чланова, које именује предсједник Републике Српске.
- (4) За чланове Сената именују се истакнуте личности из јавног, научног и културног живота.
- (5) Сједнице Сената сазива и њима предсједава предсједник Републике Српске.
- (6) Организација и начин рада Сената уређују се законом.

3. Влада и републичка управа

Члан 102.

Влада:

- 1) предлаже законе, друге прописе и опште акте,
- 2) предлаже план развоја, просторни план, буџет и завршни рачун,
- 3) обезбјеђује спровођење закона и извршава законе, те друге прописе и опште акте,
- 4) доноси уредбе, одлуке и друга акта за извршавање закона,
- 5) даје мишљење о приједлозима закона, других прописа и општих аката које Народној скупштини подноси други предлагач,

6) утврђује начела за унутрашњу организацију министарстава и других републичких органа управе и управних организација, поставља и разрјешава функционере у министарствима, другим републичким органима и управним организацијама,

7) усклађује и усмјерава рад министарстава и других републичких органа и управних организација,

8) врши надзор над радом министарстава и других републичких органа и управних организација и укида или поништава њихове акте који су у супротности са законом или прописом Владе,

9) формира представништва Републике Српске у иностранству,

10) обавља и друге послове у складу са Уставом и законом.

Члан 103.

(1) Влада се бира на период од четири године.

(2) Послије сваког конституисања новоизабране Народне скупштине бира се нова Влада.

Члан 104.

(1) Лице којем предсједник Републике Српске додијели мандат за састав Владе обавља консултације с циљем добијања подршке већине изабраних посланика Народне скупштине. Ако мандатар не састави Владу у року од 30 дана од дана прихватања мандата, предсједник Републике Српске може му продужити мандат највише за још 30 дана.

(2) Уколико у наведеном року мандатар не предложи састав Владе или ако предложена Влада не добије повјерење Народне скупштине, предсједник Републике Српске ће повјерити мандат за састав Владе другом лицу.

Члан 105.

(1) Владу сачињавају предсједник, два потпредсједника и министри.

(2) Народни посланик који је предложен за предсједника или потпредсједника Владе или министра не може учествовати у одлучивању о избору Владе.

Члан 106.

(1) Кандидат за предсједника Владе излаже Народној скупштини програм Владе и предлаже њен састав.

(2) Влада је изабрана ако је за њен избор гласала већина од укупног броја народних посланика.

Члан 107.

(1) Влада и чланови Владе, као колективни орган, за свој рад одговарају предсједнику Републике Српске и Народној скупштини.

(2) Народна скупштина може изгласати неповјерење Влади.

(3) Приједлог за изгласавање неповјерења Влади може поднијети најмање једна трећина од укупног броја народних посланика.

(4) Влада може поставити питање свог повјерења у Народној скупштини.

(5) Предсједник Владе може предложити Народној скупштини разрјешење члана Владе.

(6) Одлука о разрјешењу Владе или члана Владе сматра се усвојеном ако је за њу гласала већина од укупног броја народних посланика.

(7) Влада и члан Владе могу Народној скупштини поднијети оставку.

(8) Оставка или разрјешење предсједника Владе повлачи оставку Владе.

(9) Влада којој је изгласано неповјерење, која је поднијела оставку или којој је престао мандат због распуштања Народне скупштине, остаје на дужности до избора нове Владе.

(10) Предсједник Републике Српске предлаже кандидата за предсједника Владе у року од десет дана од дана усвајања оставке, изгласавања неповјерења или престанка мандата претходној Влади због распуштања или скраћивања мандата Народне скупштине, а нова Влада мора бити изабрана у року од 40 дана од дана предлагања кандидата за предсједника нове Владе.

Члан 108.

За вријеме трајања мандата Владе, предсједник Владе може, на основу сагласности предсједника Републике Српске, предложити промјене у саставу Владе.

Члан 109.

(1) Ако оцијени да је дошло до кризе у функционисању Владе, предсједник Републике Српске може, након што саслуша мишљење предсједника Народне скупштине и предсједника Владе, затражити од предсједника Владе да поднесе оставку.

(2) Уколико предсједник Владе одбије да поднесе оставку, предсједник Републике Српске га може разријешити.

Члан 110.

Организација и начин рада Владе уређују се законом.

Члан 111.

(1) Послове државне управе обављају министарства и други републички органи управе.

(2) Министарства и други републички органи управе спроводе законе, друге прописе и опште акте Народне скупштине и Владе, као и акте предсједника Републике Српске, рјешавају у управним стварима, врше управни надзор и обављају друге управне послове утврђене законом.

(3) Министарства и други републички органи управе су самостални у вршењу уставом и законом одређених надлежности.

(4) Одређена управна овлашћења законом се могу повјерити и другим организацијама.

VI. ТЕРИТОРИЈАЛНА ОРГАНИЗАЦИЈА И ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Члан 112.

Територијална организација и локална самоуправа у Републици Српској уређују се законом.

Члан 113.

- (1) Јединица локалне самоуправе преко својих органа у складу са законом:
- 1) доноси програм развоја, урбанистички план, буџет и завршни рачун,
  - 2) уређује и обезбјеђује обављање комуналних дјелатности,
  - 3) уређује и обезбјеђује коришћење градског грађевинског земљишта и пословног простора,
  - 4) брине се о изградњи, одржавању и коришћењу локалних путева, улица и других јавних објеката од општинског значаја,
  - 5) брине се о задовољавању потреба грађана у култури, образовању, здравственој и социјалној заштити, физичкој култури, информисању, занатству, туризму и угоститељству, заштити животне средине и другим областима,
  - 6) извршава законе, друге прописе и опште акте Републике Српске чије извршавање је повјерено општини, обезбјеђује извршавање прописа и општих аката општине,
  - 7) формира органе, организације и службе за потребе општине и уређује њихову организацију и пословање,
  - 8) обавља и друге послове утврђене Уставом, законом и статутом општине.
- (2) Систем локалне управе уређује се законом.

Члан 114.

Граду и општини припадају приходи утврђени законом и средства за обављање повјерених послова.

VII. ОДБРАНА

Члан 115.

- (1) Право је и дужност свих грађана да бране и штите суверенитет, територијални интегритет, независност и уставни поредак Републике Српске.
- (2) Република Српска може прогласити војну неутралност или одлучити о војном савезу са другим државама.
- (3) Права и дужности у одбрани уређују се посебним законима.

Члан 116.

- (1) Република Српска има своју војску.
- (2) О Војсци Републике Српске доноси се посебан закон.

Члан 117.

Војском Републике Српске командује предсједник Републике Српске, на основу Устава и закона.

VIII. УСТАВНОСТ И ЗАКОНИТОСТ

Члан 118.

(1) Закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом.

(2) Прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом.

Члан 119.

(1) Закони, други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступе на снагу.

(2) Прије ступања на снагу, закони, други прописи и општи акти државних органа објављују се у одговарајућем службеном гласилу.

Члан 120.

(1) Закони, други прописи и општи акти не могу имати повратно дејство.

(2) Само се законом може одредити да поједине његове одредбе, ако то захтијева општи интерес утврђен у поступку доношења закона, имају повратно дејство.

(3) Кажњива дјела утврђују се и казне за њих изричу према закону, односно према другом пропису који је важио у вријеме извршења дјела, осим ако је нови закон, односно пропис блажи за учиниоца.

Члан 121.

Државни органи и организације које врше јавна овлашћења могу у појединачним стварима рјешавати о правима и обавезама грађана или примјењивати мјере принуде и ограничења, само у законом прописаном поступку у коме је свакоме дата могућност да брани своја права и интересе и да против донесеног акта изјави жалбу, односно употрејеби друго законом предвиђено правно средство.

Члан 122.

Свакоме је загарантовано да у поступку пред судом или другим државним органом или организацијом која у вршењу јавних овлашћења рјешава о његовим правима и дужностима, употребљава свој језик и да се упознаје са чињеницама на свом језику.

Члан 123.

(1) Против појединачних аката судова, управних и других државних органа, као и организација које врше јавна овлашћења, донесених у првом степену, може се изјавити жалба надлежном органу.

(2) Законом се, изузетно, може искључити жалба, ако је на други начин обезбијеђена заштита права и законитости.

(3) О законитости коначних појединачних аката, којима државни органи и организације које врше јавна овлашћења рјешавају о правима или обавезама, одлучује суд у управном спору, ако за одређену ствар није законом предвиђена друга судска заштита.

(4) Само законом се може, изузетно, у одређеним врстама управних ствари, искључити управни спор.

Члан 124.

(1) Влада Републике Српске има право да до одлуке Уставног суда обустави од извршења пропис, општи или појединачни акт за које сматра да су противуставни или противзаконити.

(2) Република Српска има право и дужност да путем републичких органа непосредно обезбиједи извршавање закона и других прописа уколико их органи и организације у Републици Српској не би извршавали.

IX. УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Члан 125.

(1) Уставни суд:

1) одлучује о примјени закона и аката органа Босне и Херцеговине на територији Републике Српске,

2) одлучује о сагласности закона, других прописа и општих аката са Уставом,

3) одлучује о сагласности прописа и општих аката са законом,

4) рјешава сукоб надлежности између органа законодавне, извршне и судске власти,

5) рјешава сукоб надлежности између органа Републике Српске, града и општине,

6) одлучује о сагласности програма, статута и других општих аката политичких организација са Уставом и законом.

(2) Уставни суд прати појаве од интереса за остваривање уставности и законитости, обавјештава највише уставне органе Републике Српске о стању и проблемима у тој области и даје им мишљења и приједлоге за доношење закона и предузимање других мјера ради обезбјеђења уставности и законитости и заштите слобода и права грађана, организација и заједница.

(3) Уставни суд може оцјењивати уставност закона и уставност и законитост прописа и општих аката који су престали да важе, ако од престанка важења до покретања поступка није протекло више од једне године.

(4) Уставни суд одлучује о питањима имунитета која проистичу из закона којима се уређује имунитет у Републици Српској.

Члан 126.

- (1) Уставни суд Републике Српске има девет чланова.
  - (2) Судија Уставног суда не може вршити никакву другу јавну функцију.
  - (3) Предсједник и судије Уставног суда уживају имунитет као и народни посланици.
- О имунитету одлучује Уставни суд.

Члан 127.

- (1) Судији Уставног суда престаје функција на лични захтјев.
- (2) Судија Уставног суда се разрјешава дужности када буде осуђен за кривично дјело које га чини недостојним за обављање функције, када трајно изгуби способност да обавља функцију, као и из других разлога утврђеним Уставом и законом.

Члан 128.

- (1) Одлуке Уставног суда су општеобавезне и извршне на територији Републике Српске.
- (2) Извршење одлука Уставног суда обезбјеђује Влада.

Члан 129.

- (1) Поступак пред Уставним судом, правно дејство његових одлука и друга питања његове организације и рада уређују се законом.
- (2) Свако може дати иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости.
- (3) Поступак пред Уставним судом могу, без ограничења, покренути предсједник Републике Српске, Народна скупштина и Влада, а остали органи, организације и заједнице под условима утврђеним законом.
- (4) Уставни суд може и сам покренути поступак за оцјењивање уставности и законитости.
- (5) Када Уставни суд утврди да закон није у сагласности са Уставом или да други пропис или општи акт није у сагласности са Уставом или законом, тај закон, други пропис или општи акт престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда.

X. СУДОВИ И ТУЖИЛАШТВА

Члан 130.

- (1) Законом се оснива Високи судски и тужилачки савјет Републике Српске и уређује његов рад, организација, надлежности и овлашћења.
- (2) Услови и мандат за вршење судијске и тужилачке функције, именовање и премјештај судија и јавних тужилаца, привремено упућивање судија и јавних тужилаца, оцјењивање судија и јавних тужилаца, дисциплинска одговорност судија и јавних тужилаца, привремено удаљење судија и јавних тужилаца од вршења дужности, неспојивост дужности судија и јавних тужилаца са другим функцијама, престанак мандата

судија и јавних тужилаца и друга питања у вези са радом Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске уређују се законом.

Члан 131.

- (1) Судску власт врше судови.
- (2) Судови су самостални и независни и суде на основу Устава и закона.
- (3) Судови штите људска права и слободе, утврђена права и интересе субјеката права и законитост.

Члан 132.

Оснивање, надлежност, организација и поступак пред судовима уређују се законом.

Члан 133.

Врховни суд Републике Српске, као највиши и коначни суд у Републици Српској, обезбјеђује јединствену примјену закона на територији Републике Српске.

Члан 134.

- (1) Расправљање пред судом је јавно.
- (2) Јавност се може искључити у случајевима предвиђеним законом ради заштите посебних интереса Републике Српске, чувања тајне, заштите морала, интереса малолетника, приватног живота учесника у поступку и ради заштите других општих интереса.

Члан 135.

- (1) Суд суди у вијећу.
- (2) Законом се уређује у којим стварима суди судија појединац.

Члан 136.

Нико ко учествује у суђењу не може бити позван на одговорност у кривичном или грађанском поступку за мишљење изражено приликом доношења судске одлуке, а у поступку покренутом због кривичног дјела учињеног у вршењу судијске функције не може бити притворен без одобрења Високог судског и тужилачког савјета Републике Српске.

Члан 137.

- (1) Судије се именују на мандат у складу са законом.
- (2) Мандат судије престаје смрћу, подношењем оставке, навршењем старосне доби прописане законом за обавезан одлазак у пензију, као и због других разлога прописаних законом.

- (3) Услови обављања судијске функције, укључујући и имунитет, утврђују се законом.
- (4) Плата и друге накнаде судији не могу бити умањени за вријеме вршења судијске функције, осим као посљедица дисциплинског поступка, у складу са законом.
- (5) Судија не може вршити јавну функцију нити обављати посао који је законом утврђен као неспојив са судијском функцијом.

Члан 138.

- (1) Јавна тужилаштва су самостални државни органи Републике Српске, који у оквиру прописаних права и дужности предузимају законом одређене мјере у погледу откривања и гоњења учинилаца кривичних дјела и улажу правна средства ради заштите законитости.
- (2) Оснивање, организација и надлежности јавног тужилаштва уређују се законом.
- (3) Јавно тужилаштво врши своју функцију на основу Устава и закона.

Члан 139.

- (1) Јавни тужиоци именују се на мандат утврђен законом.
- (2) Мандат тужиоца престаје смрћу, подношењем оставке, навршењем старосне доби прописане законом за обавезан одлазак у пензију, као и због других разлога прописаних законом.
- (3) Услови обављања тужилачке функције, укључујући и имунитет, утврђују се законом.
- (4) Јавни тужилац не може обављати службу или било какав посао који је законом утврђен као неспојив са тужилачком функцијом.

Члан 140.

Судије, укључујући и предсједнике судова, јавне тужиоце, укључујући главне јавне тужиоце и њихове замјенике бира, именује и разрјешава Високи судски и тужилачки савјет Републике Српске, у складу са законом.

Члан 141.

- (1) Адвокатура је самостална и независна дјелатност и служба која пружа правну помоћ.
- (2) Организација и рад адвокатуре уређују се законом.

Члан 142.

Служба нотара је јавна служба коју обављају нотари као самостални и независни носиоци те службе.

XI. ПРОМЈЕНА УСТАВА

Члан 143.

(1) Приједлог да се приступи промјени Устава могу поднијети предсједник Републике Српске, Влада и најмање 30 посланика Народне скупштине.

(2) О приједлогу да се приступи промјени Устава одлучује Народна скупштина већином гласова народних посланика.

Члан 144.

(1) Нацрт акта о промјени Устава утврђује Народна скупштина већином гласова од укупног броја народних посланика.

(2) Нацрт акта о промјени Устава ставља се на јавну расправу.

Члан 145.

Након спроведене јавне расправе о нацрту акта о промјени Устава, Комисија за уставна питања Народне скупштине утврђује приједлог акта о промјени Устава и доставља га Народној скупштини.

Члан 146.

(1) О приједлогу акта о промјени Устава одлучује Народна скупштина.

(2) Прије одлучивања о промјени Устава, Народна скупштина може упутити тај приједлог на референдум.

(3) Промјена Устава усвојена је ако за њу гласа најмање двије трећине од укупног броја народних посланика.

(4) Ако промјена Устава не буде усвојена, приједлог за промјену о истом питању не може се поновити прије истека три мјесеца од дана када је приједлог одбијен.

Члан 147.

Акт о промјени Устава проглашава Народна скупштина.

Члан 148.

(1) Устав Републике Српске може се мијењати уставним амандманима.

(2) У случају ратног стања или непосредне ратне опасности Народна скупштина може утврдити приједлог промјене Устава и усвојити уставне амандмане на истом засједању (без отварања јавне расправе).

XII. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 149.

Овај устав ступа на снагу даном његовог проглашења.

Члан 150.

За спровођење овог устава донијеће се Уставни закон.